

Együtt az úton

Tisztelt ünnepeitek, kuratóriumi tagok, hölgyeim és uraim, kedves barátaim!

Mottó 1.

„Hódi Sándor születésnapja alkalmából ezt a közösségünkről kiállított lelki és társadalmi diagnózist szeretnénk megköszönni neki, mert arra, ha akarjuk és merjük, cselekvő akarattal jövőnket építhetjük. Az életút ismeretében pedig merjük végre elhinni valakiről, aki közülünk való, hogy a Kárpát-medencei magyarság egyik legsokoldalúbb, legfelkészültebb, gyakorlati tapasztalattal rendelkező szellemi vezéregyénisége, akiről egyik méltatója azt írta helyénvalóan, hogy ‚érdemes a szavára figyelni’. ”

Hajnal Jenő, a Magyar Nemzeti Tanács elnöke

Mottó 2.

„Hódi Éva több mint negyven évvel ezelőtt került Budapestről Adára, miután az egyetemen megismerkedett délvidéki származású férjével, Hódi Sándorral, követte őt az akkori Jugoszláviába, kisebbségi sorsba – noha Budapesthez fűzte rokonsága, baráti köre, munkahelye. De ez nem feladás volt, mint inkább a szó szakrális értelmében vett és főként a közösség perspektívájából értett áldozat, s leginkább annak a gondolata, az elhivatottság olyan megmutatkozása, amely ilyen távlatból is arról mesél nekünk, hogy már akkor tudta: nemcsak férjét kísérni, váltott hazát, hanem hogy tevőlegesen tudjon hozzájárulni a délvidéki magyarság megmaradásáért vívott közös küzdelmünkhöz, stratégiai gondolatokhoz, tervezésekhez, a közművelődés színvonalának és anyanyelvünk, a szép és igényes, helyes magyar beszéd és nyelvhasználat presztízsének növeléséhez.”

Ágoston Ibolya adai könyvtáros

„Aki itt magyar ügyet próbál szolgálni, az hamar légüres térben találja magát” – nyilatkozta több alkalommal is dr. Hódi Sándor, a tudós kutató, a délvidéki magyarság egyik legkiválóbb írástudója és közéleti embere, akit egy méltatója a közösségteremtés pszichológusának nevezett, úgy hiszem, teljes joggal. És a légüres tér, a kisebbségi sors minden nehezéke ellenére – vagy talán éppen ezért – Hódi doktor lenyűgöző életművet alkotott: legalább harminc önálló könyv, több száz tanulmány, esszé, rengeteg cikk, előadás, interjú, két vaskos lexikon és ezernyi más műfajú írás jelzi a közel fél évszázados pálya állomásait és eredményeit.

Visszaemlékezéseiből tudjuk, hogy fiatalkorában mindig Nyugatra vágyott, csak minél távolabb a szűkölködés és a kisebbségi lét fojtogató szorításából, Kaliforniába készült, aztán a Sors vagy a Teremtő ide rendelte a Délvidékre, ráadásul nem is akárhova: Szarvas Gábor szülővárosába, a Tisza menti Adára. (Igaz, Rákosi Mátyás is itt született) Egyetemi tanulmányai befejezése után a messze földön híres Potisje Szerszámgépgyár és Öntöde üzempszichológusa, majd az Adai Egészségház klinikai pszichológusa lett. Életműve itt bontakozott ki, itt találta meg azt a személyre szabott feladatkört, ami értelmet és célt adott életének, s megítélésünk szerint előbbre vitte egész közösségünket.

„Boldog ember, akinek megadatott – vagy ő teremtette meg erre a lehetőséget? --, hogy egész életében azzal foglalkozzon, ami igazán érdekli, igazán foglalkoztatja: a magyarság és a kisebbségi magyarság sorskérdései, múltja, jelene és jövőbeli lehetőségei.” Ezt már a feleség, dr. Hódi Éva mondja, aki hű társként, szerkesztőként,

lektorként, szövetségesként mindig vele menetelt – vele menetel – az úton. Közös munkálkodásuk során a Hódi házaspár sok egyéb mellett példátlan intézményes feladatra is vállalkozott, amikor a nevükkel fémjelzett Széchenyi István Stratégiakutató Intézet és a Szarvas Gábor Nyelvművelő Egyesület kiadásában – kettőjük többéves, rendkívüli munkájával először 2004-ben, majd bővített formában közreadták a Vajdasági Magyar Ki Kicsoda 2010 című kiadványt, a régió közéleti regiszterét, vagy ahogy egyik méltatója találóan nevezte, a nemzetegyesítés gyakorlati segédkönyvét.

A lexikon hátsó borítóján Hódi Sándor következő ajánlása olvasható: „Lélekben egy közösség akkor érett, társadalmilag akkor fejlődőképes, ha tisztában van saját értékeivel, megbecsüli magát, közösségi identitással rendelkezik. Ami fordítva is igaz: ha valamely közösség saját nagyjait nem becsüli, ha kábán átnéz a fejük felett, miközben csodálja más népek nagyjait, ha saját teremtő akarata helyett mindig mások normáihoz igazodik, sorsa az enyészeté. Kiadványunknak az a célja, hogy felmutassuk saját szellemi értékeinket, erősítsük közösségünket hitében és emberi kötelekiben.”

Dr. Hódi Sándor minden művében ezt teszi, a Hódi házaspár minden közös válllásában ezt cselekszi már közel fél évszázada.

Hódi Sándor az egész nemzet számára fontos és sokak számára közismert könyveiben, többek között a *Lételemény és valóságban*, az annakidején (1979-ben) nagy föltűnést keltő és szokatlan érdeklődést kiváltó öngyilkosság-kutatási katekizmusában, A *„meghívott” halálban*, a *Táj és lélekben*, A *nemzeti identitás zavarai*ban, a *Jugoszlávia bombázásában*, A *lélek útvesztőiben*, a *Légüres térben*, a *Tudás határaiban*, A *tehetség kérdőjeleiben* vagy az *Életpsychológiában*, de nevéhez fűződik az első magyar – az elcsatolt nemzetrészek számára modellként szolgáló – hármass autonómiatervezet összeállítására, legelső magyar politikai önszerveződésünk, a történelmi VMDK megalakítása és működtetése, a Széchenyi István Stratégiakutató és Fejlesztési Intézet, a Selye-Szabó Stresszkutató Intézet létrehozása, de annakidején ő volt az újjászervezett Magyarok Világszövetsége legrangosabb délvidéki tisztségviselője, a Közép-Európai Népcsoportok Fórumának elnöke, s tagja lett első kisebbségi parlamentünknek, a Magyar Nemzeti Tanácsnak is... Dr. Hódi Éva pedig a nagy múltú Szarvas Gábor Nyelvművelő Egyesület, a Szarvas Gábor Nyelvművelő Napok és a Szarvas Gábor Könyvtár létrehozásával és vezetésével szolgálta és szolgálja közösségünket, valamint könyveivel, az *Egy kis tücsök és bogárral*, *Ha szóra nyitod az ajkad* cíművel, a *Gyöngyhalászattal* és a *Még egy kis nyelvi tücsök és bogárral* zárkozott fel férje mellé a délvidéki magyar csodateremtésben...

Munkásságuk elismeréseként mindketten megkapták a Vajdasági Magyar Művelődési Szövetség legrangosabb kitüntetését, a Magyar Életfa-díjat, emellett Hódi Sándor még Bethlen Gábor-díjban, Berzsényi-díjban és Kemény Zsigmond-díjban részesült, Hódi Éva pedig Berzsényi-díjban, Kresznerics Ferenc-díjban és Magyar Nyelvőr Díjban, mindketten a Magyar Tudományos Akadémia köztestületi tagjai... Mondanom sem kell talán ezek után, hogy a most átnyújtandó Magyar Örökség-díj igazán méltó kezekbe kerül.

Tisztelt Ünnepeltek, kedves Barátaim!

Hódi Sándor a bánási Nagytószegen született, amelyet manapság Novi Kozarcinak neveznek, ami ugye magyarul Új Kozarát jelent. („Gondoljuk csak meg”, olvashatjuk a Hódi Sándor 70. születésnapjára megjelent Emlékkönyv bevezetőjében, „már a szülőfalu megnevezése is a történelmi változások függvényében mennyit változott. Hol van már Torontál vármegye, mint ahogy nincs Torontáloroszi, de nincs már Nagytószeg megnevezése sem, van viszont Novi Kozarci, van Rusko Selo, míg a szülői ház felépítésétől kezdve ugyanazon a helyen állt egészen az elmúlt pár évig, amikor is lebontották...”) A táborokba hurcolt, kitelepített németek helyére boszniai szerb telepések érkeztek a Kozara nevű hegyvidékről – innen a Novi Kozarci, az Új Kozara elnevezés. (Hát nem érdekes és nem sorsszerű, kedves barátaim?: e méltató sorok elmondója Palicsón, Csáth Géza egykori szecessziós fürdővároskájában a Kozara utcában lakik, lányomék pedig Kosztolányi Dezső szeretett Szabadkáján szintén a Kozara utcában. E két ténnyel kapcsolatban is volna némi vizsgálandni valónk, ugye tudós barátom, kedves Hódi Sándor?!)

És itt a legvégén elértünk ahhoz a gyötrő kérdéshez, hogy jelen állapotunk közepette volt-e értelme, van-e értelme a sokszor valóban emberfeletti küzdelemnek, a tengernyi kockázatnak és lemondásnak. „A régi idők nagy lovagjai”, írja Hódi Sándor egy pályatársát köszöntve, „akik ma még az összetartó nemzeti élet hiányán bánkódnak/bánkódunk és a mostoha körülmények ellenére a felemelkedésén és megújulásán fáradoznak/fáradozunk, lassan mind Don Quijote sorsára jutunk..., aki szorongva figyeli a jövőnket, egy percre sem feledve, hogy mindnyájan kalodában vergődünk, különösen mi, kisebbségek.”

De hát Hódi Sándort, a kemény kötésű bánsági gyerököt már csak neveltetése okán sem olyan fából faragták, hogy a minduntalan elébe gördülő, vagy éppen a sajátjai által elébe gördített akadályok, akár a hiábavalóság-érzet láttán meghátráljon. „Vörösmarty ihletett sorait megszívlevélve azt vallom”, mondja egy vele készített interjúban, „hogyan szabad elhenyélnünk az *„isten napját”* és a *„nemzet életét”*, annak ellenére sem, hogy ez a küzdelem sokszor reménytelennek látszik.” S ennek szerves folytatása az a gondolata, amelyet nem sokkal később fogalmaz meg: „Nem érzem úgy, hogy elméleti munkásságomat illetően a múlt lezárult volna, izgat a jövő, tele vagyok tervekkel... Bízom benne, hogy a főbb műveket még csak ezután írom meg.”

Legyen így, kedves Sándor. Mindannyiunk örömére és közös épülésére.

Dudás Károly